دەنگ دە.. بەیادی ١٥٠ ساڵەی کۆمۆنەی پاریس. شیعری : عەبدوڵا سەمان(مەشخەڵ)

لەو ڕۆژەوە چرپەی نەرم و هاواری بەرز لەکئاڵاوان
سەمای وەرینی گەڵاکان وخونچەی گوڵ ئاوێزانن
لەژێر هەوری خۆڵەمێشی ساڵی خۆشی و پێکەنیندا
دە ئومێدی تیادا دەزا و چاو ئەسرینی لێ دەباری
پاریس بوو بە دڵی فەرەنسا و ئەوروپا
لە سەدەیەک جارێ هات و وەکچۆن دڵی ئینسان دەقەی ٧٢ جاران لێدەدا
ئەویش ٧٢ ڕۆژ ترپەی هات و ئینجا ئیتر خامۆش بۆوە
سبەینان لەگەڵ قاوەی تاڵ دەیان بڕیاری ئینسانیی لە پەنجەرە و دەرگای ماڵەکانی دەدا
ڕۆژنامەکانی سینگیان کردبووە مەتەرێز ، وشەکانیشیان بە گوللە
سەنگەرەکان پڕ لە قاقا و لە خۆشی بوون
لویز میشێڵ کۆڵان بە کۆڵان دەگەڕا و بە تفەنگێک لە یاخیبوون
مانیفیستی فیمینیستی دەنووسییەوە
گریگۆری ئەو ڕۆژانە پێڵاوەکانی فڕێدا و وانەی شیعری دەوتەوە
ئوژین پۆتییە ببووە دەنگی بەرزی خەمی چینایەتی نێو کۆمۆنە
کۆمۆنارە ڕەنگ سوورەکان زوو زوو دەچوون لەژێر تاقی ئازادیدا وێنەی خۆر و
بەهار و ئازادی و شیعر و ئومێدی دواڕۆژیان دەگرت
مۆسیقا ببووە خەرمانەی دەوری سەری ژن ومناڵ.

ئەو بەهارەی کۆمۆنە چاوی هەڵهێنا ، ڕەنگی سروشت
تەنانەت ڕەنگی گوڵاڵە سوورەکانیش گەش و جوان بوون
ئاسمان دەتوت لە نێو شینیدا نووستووە
کزەباکان بەخۆبادانەوە دەچوون بن گەردن و
سینگی ئارەقاوی جەنگاوەرانیان فێنک دەکردەوە
پێکەنینی کۆمۆنارەکان پڕ لە مانا و پڕ ئومێد بوون
لەو دەلاقە زەمەنییەوە سێدارە بوو ئەفسانە
ئایین هەڵمی بەدەسەڵاتی لێ هەڵدەستا
گشت چاوەکان لەسەر ئایندەیەکی نوێ،

خەیکبوون بەدارییان دەخستە سەرشانی نەوەیەکی تازەهەڵچوو
ئەڵای سووری کۆمەنەش بەسەر کەلاوەی ژیانی پاش جەنگ و کوشتن،
دەشەکایەوە
ماچ لەژێر ئەو ئاڵا سوورە تامێکی پڕ چێژی هەبوو
خۆشەویستی لەژێر ئاڵای کۆمەنەدا مانایەتی تری هەبوو
شیعر، هونەر، ژیان لەژێر ئەو ئاڵایە
پێناسەی جوانییان دەدا بە باڵندەکانی حەز و خۆزگە و هیوا و ئاوات
و بوون

هەتا ئاڵا شەکاوە بوو هەتاو گەش و
شەوانیش پڕ لە درەوشانەوەی ئەستێرەی ڕەنگاورەنگ و
کۆڵانەکانی کۆمەنە پڕ لە هەناسەی بەجۆش و
ئاسمانیش پڕ لەجریوە
هەتا ئاڵا سوورەکەی کۆمەنە بەئاسمانی پاریس دەشەکایەوە
دڵ پڕاوپڕ لە ئومێد بوو
دوای کەوتنی ئەو ئاڵایە.. دەریایەک خوێن هاتە هەستان
شەقامەکانی پاریس بوون بە گۆڕی بەکۆمەڵی کۆمەنار و شۆڕشگێران
سۆشیالیستەکان دەجەنگان
شەڕی سەرو ماڵیان دەکرد
بەڵام ئەفسووس دەستی ڕەشی مەرگ توانی خەندەکانی عەشق ببا
توانی بزەی سەرلێوانی مێژوویەک بسپێرێ بە خەم
قەڵای داهاتووی خەونێکی گەورەیان ڕووخان
دەیان هەزار بسکی زەردی هەناسەیان لە بن بڕی و
جارێکی تر پاریس لەنێو ڕەنگی ڕەش و خۆڵەمێشی بوو بە تابلۆ
تابلۆی خەون و ئومێدی بەرزی ئینسان و
گۆڕی ترپەی دڵی پڕ لە ئاواتی کۆمەنارەکان.

گەرچی پاریس بوو بە پارچەیەک لە تەم و
بوو بە شاخێک لە پرسەی خۆشەویستان و
بوو بە دەریای خوێنی سەرجەم شۆڕشگێران
گەرچی دەنگی هاواری پڕ جۆش و خرۆشی سۆشیالیستەکان کپ بۆوە
بەڵام ئەو دەنگە قەت نەمرد
ئێستاش دەنگ دێ
دەنگی کۆمەنارەکان دێ

دەنگی خەونی سۆشیالیستەکان دەگاتە گوێچکەی هەمووان
پاریس ئێستاش دوای ١٥٠ ساڵ لە کوشتن و بڕین هەستاوەتە پێ
بە سەدان هەزار کۆمۆناری هەلەک زەردی شۆڕشگێڕی هێناوەتە سەر
شەقام و
هەموو هەمان گۆرانییەکەی ئۆژین پۆتیێ دەڵێنەوە
ئەمڕۆ دەنگی کۆمۆنە سوورەکەی مێژوو
لە نێو کوچە و کۆڵانەکانی ڕۆژهەڵات
لە نێو دڵی ئەوروپادا
لە ئەمریکا و
لەودیو ئۆقیانووسەکان و کیشوەرەکانی ئەم جیهانە دەبیستین
بۆیە ئەمڕۆ هەموو بووینە بە سێلاوی هەمان ڕێڕەوی ئاوی ڕوون
ئەو سیڵاوەی بە بۆرژوازی مەرگ بەخشە و
بە ئێمەی کۆمۆناری نوێش ئارامهێنی دڵ و دەروون.

کانوونی یەکەمی ٢٠٢٠